

Asia: VN/13663/2022

Luonnokset: Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden vihreän siirtymän hankkeiden väliaikaisesta etusijamenettelystä aluehallintovirastojen lupakäsittelyssä vuosina 2023—2025 ja hallintotuomioistuimissa vuosina 2023-2027 ja asetus selvityksen sisällöstä

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne AVI-käsittelylain pykäluonnoksesta, uusi 2 a ja 2 b ja niiden perustelut

Tuulivoima-kansalaisyhdistys ry pitää hyvänä kaikkia toimia, joilla edistetään ja helpotetaan tuulivoimahankkeiden ympäristöluvun hakemista ja hakemisen nopeaa käsittelyä. Suurin osa tuulivoimahankkeiden ympäristöluvista kuitenkin ratkaistaan kunnissa, ei aluehallintovirastoissa. Tuulivoimahankkeet ovat suuren tilantarpeensa vuoksi laajimmin ympäristöön ja kansalaisiin vaikuttavia teollisia hankkeita Suomessa ja tuulivoimahankkeita on myös vireillä kappalemääräisesti huomattavasti enemmän kuin muita vastaavia hankkeita. Siitä syystä olisi erittäin tärkeää, että mahdollisimman moni tuulivoimahanke saatettaisiin ympäristöluvun ja sitä kautta viranomaisvalvonnan piiriin. Pelkästään kaavamääräyksillä ja rakennuslupaehdoilla ei voida riittävästi hallita tuulivoimaloiden toiminnasta aiheutuvia haittoja ja vaikutuksia, se on mahdollista ainoastaan asianmukaisilla ympäristölupamääräyksillä.

Suomella on erittäin kunnianhimoiset tavoitteet tuulivoiman lisäämiseksi lähivuosikymmeninä, joten Suomessa tulee tulevaisuudessa olemaan toiminnassa hyvin suuri määrä tuulivoimaloita. Tuulivoimaloiden koko ja teho on myös tekniikan kehittyessä kasvanut ja tulevaisuuden voimat voivat olla 300-350 metrin korkuisia ja 10 MW tehoisia. Lisäksi voimaloita sijoitetaan yhä suurempiin, useita kymmeniä laitoksia käsittäviin tuulivoimalakeskittyymiin. Voimaloiden ja tuulivoimahankkeiden koon kasvu johtaa yhä suurempiin ja laajemmalle leviäviin ympäristövaikutuksiin, ja yhä suurempien ihmismäärien joutumiseen tuulivoiman vaikutuspiiriin. Tuulivoimaloiden toiminnasta aiheutuvien haittojen tehokas ehkäiseminen ja hallinta on välttämätöntä, jotta välttyään tuulivoimaloiden toiminnasta asutukselle ja ympäristölle aiheutuvilta haitoilta.

Tuulivoimahankkeita ei ole tällä hetkellä laissa säädetty yleisesti ympäristöluvanvaraisiksi, mutta tuulivoimahankkeillakin tulee olla ympäristölupa, mikäli niiden toiminnasta saattaa aiheutua naapuruussuhdelaisissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. Koska lainsäädännöllä ei kannusteta toiminnanharjoittajia hakemaan ympäristölupaa eikä viranomaisia edellyttämään tuulivoimahankkeilta ympäristölupaa, vain erittäin harvoilta tuulivoimahankkeita on edellytetty

ympäristöluvan hakemista ennen toiminnan aloittamista. Toiminnan käynnistymisen jälkeen ympäristölupaa voidaan edellyttää valvonnan yhteydessä, mikäli tuulivoimaloiden toiminnasta aiheutuu lähiasukkaille haittaa melun tai välkkeen vuoksi, mutta silloin ympäristöluvan voimaan saaminen on erittäin vaikea ja monivaiheinen prosessi, joka ei onnistu ilman useita oikeudenkäyntejä, ja vie siitä syystä jopa kymmenen vuotta.

Tuulivoimaloiden toiminnasta aiheutuvista haitoista, esimerkiksi melusta kärsiville asukkaille vuosien odottelu on täysin kohtuutonta. Tärkeämpää kuin ympäristölupamenettelyjen nopeuttaminen hankkeiden nopeuttamiseksi olisi nopeuttaa ympäristölupaprosesseja sellaisissa tapauksissa, joissa tuulivoimaloiden toiminnasta aiheutuu asukkaille niin suuria haittoja, että niiden ehkäiseminen ja hallinta edellyttää ympäristölupaa. Erityisesti toiminnan valvonnan yhteydessä toiminnasta aiheutuvien haittojen vuoksi vireille tulevat tuulivoimahankkeiden ympäristölupahakemukset tulee käsitellä kiireellisinä.

Tuulivoimaloiden meluhaitta-asioita käsitellään tälläkin hetkellä useilla paikkakunnilla. Esimerkiksi Luhangassa Latamäen tuulivoimahankkeen meluhaittaa on selvitelty vuodesta 2015 alkaen, ja kunnan ympäristölupanomainen on velvoittanut tuulivoimayhtiön hakemaan tuulivoimahankkeelle ympäristöluvan. Tuulivoimayhtiö on kuitenkin valittanut päätöksestä, ja asia on käsiteltävänä Vaasan hallinto-oikeudessa. Oikeuden ilmoituksen mukaan käsittelyaika on lähes kaksi vuotta. Sama tilanne on Leppävirralla, jossa meluhaitta-asiaa on ratkottu useamman vuoden ajan, ja ympäristöluvan hakemista koskevaa määräystä käsitellään parhaillaan Vaasan hallinto-oikeudessa. Huittisissa Pahkionvuoren tuulivoimahankkeen ympäristölupa tuli tammikuussa 2022 lainvoimaiseksi 10 vuoden kuluttua ensimmäisestä asukkaiden meluhaittailmoituksesta.

Tuulivoimahankkeet ovat kiistämättä ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua teollista toimintaa, josta aiheutuu tai saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista. Melu on merkittävin tuulivoimaloiden toiminnasta ihmisille aiheutuva haitta. Tuulivoimaloiden toiminta on myös ympärivuotista ja jatkuvaa. Pienille taajuuksille painottuvana tuulivoimaloiden melu myös tunkeutuu helpommin sisätiloihin, ja on häiritsevintä erityisesti öiseen aikaan. Pitkäaikaisesta altistumisesta tuulivoimamelulle voi olla seurauksena merkittäviä terveyshaittoja. Siitä syystä olisi äärimmäisen tärkeää, että kaikki teollisen kokoluokan tuulivoimalat säädettäisiin mahdollisimman pian ympäristöluvanvaraisiksi ympäristönsuojelulain 27 §:ää muuttamalla.

Tuulivoimahankkeiden sijoittamisesta päätetään kunnissa hanke kerrallaan, ja hankkeiden vaikutusten selvittämisessä keskitytään yksittäisen hankkeen aiheuttamiin vaikutuksiin. Suuri osa vaikutuksista on kuitenkin ylikunnallisia, joihin ei voida kuntakaavoituksella vaikuttaa, ja myös aiheutuu toisiaan lähellä sijaitsevien hankkeiden yhteisvaikutuksista. Laajamittainen tuulivoimarakentaminen vaatisi kokonaisvaltaista valtakunnan tason suunnittelua, joka tällä hetkellä puuttuu lähes kokonaan. Myös erillisten tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutusten hallinta edellyttäisi tuulivoimahankkeiden yleistä ympäristöluvanvaraisuutta.

Lausuntonne vesilain pykäläluonnoksesta, uusi 15 luvun 4 a ja sen perustelut

-

Lausuntonne ympäristönsuojelulain pykäläluonnoksesta, uusi 197 a ja sen perustelut

-

Lausuntonne maankäyttö- ja rakennuslain pykäläluonnoksesta, uusi 188 a ja sen perustelut

Hallituksen esityksessä ehdotetaan MRL 77 a §:n mukaista tuulivoimakaavoitusta koskevien valitusten kiireellisen käsittelyn mahdollistamista. Pidämme tuulivoimahankkeiden saamaa erityiskohtelua yhdenvertaisuusperiaatteen vastaisena, eikä tuulivoimahankkeita voida asettaa muita hankkeita edullisempaan asemaan. Tuulivoimahankkeille annettavan erityiskohtelun sijaan tulisi keskittyä tuomioistuinten resurssien lisäämiseen, jolla nopeutettaisiin kaikkien valitusten käsittelyä. Valitusajat ovat kokonaisuudessaan liian pitkiä Suomessa. Tuulivoimakaavoituksen nopeuttaminen ja valitusten kiireellinen käsittely ei saa johtaa selvitysten riittävyttä koskevien vaatimusten keventämiseen.

Tuulivoima-kansalaisyhdistys ry

Sari Murto, puheenjohtaja

Riitta Lindgren, hallituksen jäsen, luvitusasiantuntija

Lisätiedot: Riitta Lindgren, puh. 0400-555 454, email. riitta.lindgren@hrl-balancia.com

Lausuntonne luonnoksen sisältyvistä siirtymäsäännöksistä (ns. AVI-käsittelylaki ja MRL)

-

Lausuntonne hallituksen esitysluonnoksesta muilta osin

-

Lausuntonne asetusluonnoksesta ja perustelumuistiosta

-

Lindgren Riitta
Tuulivoima-kansalaisyhdistys ry